

□

De **voorzitter**: Ik had gehoopt dat het mogelijk zou zijn om nu verder te gaan met de behandeling van het wetsvoorstel inzake het geregistreerd partnerschap, maar de staatssecretaris van Justitie heeft iets meer tijd nodig voor de beantwoording. Dat brengt met zich dat wij nu een uur zullen pauzeren, maar dat neemt niet weg dat de door ons genomen voorsprong op de tijd gehandhaafd kan blijven en dat het mogelijk zou kunnen zijn dat wij daardoor voor de geplande dinerpauze de vergadering kunnen sluiten.

Ik deel in dit verband mee dat na de lunchpauze – als ik de nu komende pauze zo mag aanduiden – zal worden begonnen met de afhandeling van een aantal wetsvoorstellen waarvoor zich geen sprekers hebben gemeld. Na afhandeling daarvan antwoordt de staatssecretaris van Justitie.

De vergadering wordt van 11.35 uur tot 12.35 uur geschorst.

Aan de orde is de behandeling van de wetsvoorstellen:

- **Samenvoeging van de gemeenten Weert en Stramproy (25115);**

- **Samenvoeging van de gemeenten Boxmeer en Vierlingsbeek (25184);**

- **Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met een nieuwe regeling van informatievoorziening en van de Wet van 7 juli 1993, Stb. 405, in verband met de besteding van nascholingsgelden (regeling informatievoorziening) (25198).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: Het aanwezige lid van de fractie van de SP wordt conform artikel 121 van het Reglement van orde aantekening verleend, dat hij geacht wil worden zich niet met wetsvoorstel 25184 te hebben kunnen verenigen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek**

van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met opnemingsdaar in bepalingen voor het geregistreerd partnerschap (23761).

De beraadslaging wordt hervat.

□

Staatssecretaris **Schmitz**: Voorzitter! Voorafgaand aan mijn antwoord zou ik de Kamer willen bedanken dat dit wetsvoorstel nog net voor het zomerreces kan worden behandeld. Wij stellen dit zeer op prijs, ook in verband met consequenties voor inwerkingtreding.

Ik wil voorafgaand aan mijn antwoord ook nog opmerken dat ik, luisterend naar de inbreng van de Kamer in eerste termijn, mij weer het verschil in behandeling tussen deze en de Tweede Kamer heb gerealiseerd. In de Tweede Kamer hebben wij zeer uitvoerig naar aanleiding van de notitie leefvormen stilgestaan bij een aantal onderdelen die in dit wetsvoorstel zijn vastgelegd. Ik denk daarbij onder meer – ik kom daar uitgebreid op terug – aan de gevolgen van de registratie die zich wel of niet zouden moeten uitstrekken tot de kinderen. Mevrouw Michiels van Kessenich zei: er wordt slechts verwezen naar de notitie leefvormen. Ik wijs erop dat het een zeer uitvoerige discussie is geweest op grond waarvan wij later wetsvoorstellen bij de Tweede en de Eerste Kamer hebben ingediend.

Voorzitter! Ik wil een paar algemene opmerkingen maken. Vervolgens wil ik ingaan op de vraag waarom dit wetsvoorstel zo is geredigeerd dat wij het van toepassing willen laten zijn op mensen van gelijk en verschillend geslacht. Daarbij wil ik ook ingaan op de aspecten van wat wij kortheids-halve de omzetting hebben genoemd. Daarna wil ik het hebben over de gevolgen inzake kinderen, waarover vooral mevrouw Michiels van Kessenich uitgebreid heeft gesproken, over de verblijfstitel voor vreemdelingen en over de internationale aspecten. Tenslotte zal ik nog iets over de voorlichting zeggen.

Voorzitter! In zijn algemeenheid ben ik – dat moge uit mijn eerste woorden duidelijk zijn geworden – blij dat wij dit wetsvoorstel thans kunnen behandelen. Er zijn nog meer wetsvoorstellen op dit punt bij de Kamer gearriveerd dan wel naar de

Kamer onderweg. Wij proberen de ontwikkelingen op het terrein van het familierecht zo goed mogelijk te volgen. Daarbij is het uitgangspunt van het kabinet dat wij niet wild vooruit willen lopen op allerlei ontwikkelingen die zich zomaar voordoen, maar dat de overheid op een gegeven moment regelingen moet treffen voor ontwikkelingen die vrij algemeen aanvaard worden en dat wij daarbij de rechtsgevolgen van dergelijke regelingen zo goed mogelijk in wetten moeten vastleggen.

Ik wil daarbij uitdrukkelijk zeggen dat ik, als wij verder gaan op het terrein van personen- en familierecht, mij er heel wel van bewust ben dat juist op dit heel gevoelige terrein sterk uiteenlopende opvattingen in de samenleving bestaan. Ik denk aan het betoog van de heer Holdijk over wat wij het instituut van het huwelijk noemen. Ik heb daarin zijn zorg beluisterd dat er getornd wordt – laat ik het maar eenvoudig samenvatten – aan de uniciteit van het huwelijk. De heer Holdijk refereerde er al aan dat wij daarover ook hebben gedebatteerd in de Tweede Kamer. Was tot nu toe het huwelijk de enige samenlevingsvorm die algemene erkenning kreeg, nu openen wij ook de erkenning en bescherming van andere vormen. Je kunt zeggen dat daarmee enigszins aan het huwelijk wordt getornd, in die zin dat wij volop het huwelijk en de daarbij aanwezige relaties blijven respecteren, maar dat wij er gelijkwaardige samenlevingsvormen naast zetten. Ook op dat punt wil de overheid regelingen treffen en de rechtsgevolgen op een rij zetten.

De heer Holdijk filosofeert wat over de kant die de ontwikkelingen opgaan. Wordt straks het huwelijk de maatstaf of wordt het geregistreerd partnerschap dat? Ik denk dat wij moeten afwachten, ook in internationaal verband. Ik kom daar straks nog op terug. Wat mij betreft, blijft de essentie de duurzaamheid van de relatie, die wij ook naar buiten willen regelen. Daarvoor hebben wij nu dan verschillende vormen.

De heer Staal gaat nog wat verder. Stel dat er via de adviescommissie-Kortmann en het verdere debat in het kabinet voorstellen komen voor openstelling van het huwelijk voor mensen van hetzelfde geslacht. Is het geregistreerde partnerschap dan nog wel nodig? Ik zou niet zo graag vooruitlopen op die discussie. De